

Maa-ainelain mukaiseen toimintaan liittyvän määräyksen antaminen / Maanrakennus K. Viitaharju Oy

Rakennus- ja ympäristölautakunta 12.03.2024 § 30
972/11.01.00.05/2024

Maanrakennus K. Viitaharju Oy:llä on Parkanon rakennus- ja ympäristölautakunnan 21.8.2017 § 75 myöntämä maa-ainelupa 20 000 m³ kokonaisottomäärälle kiinteistöillä Santalansanta RN:o [REDACTED] ja Niemensanta RN:o [REDACTED]. Lupa on myönnetty kymmeneksi vuodeksi. Toiminta-alueet sijaitsevat Lapinnevan kylässä. Maa-ainesten ottoalueet sijoittuvat Lapinneva pohjoinen (0258118) 2-luokan pohjavesialueelle ja sen varsinaiselle muodostumisalueelle. Ottoalueella on todettu maa-aineluvan lupaehtojen vastaista toimintaa useina vuosina.

Tarkastus 7.8.2020

Maa-ainesten otto kiinteistöillä on käytännössä suoritettu. Otto on ollut ylisyvää (lupaehto 6) ja edennyt kiinni naapuritilan rajaan (lupaehto 7) niin, että luiskausta ei voida tehdä luvan mukaisesti (lupaehto 18). Tietoja pohjaveden korkeuksista ei ole toimitettu, vaikka lupa edellyttää korkeuden mittausta neljännesvuosittain (lupaehto 5). Pohjaveden pinta oli tarkkailuputkessa noin 2,2 metriä pohjavesiputken yläreunaa alempana, joten neljän metrin suojakerros ei ole mahdollinen. Alueella ei ollut luvan edellyttämiä merkintöjä kaivualueen rajoista tai ottosyvyydestä (lupaehto 1). Vuoden 2019 ottomäärää ei ole ilmoitettu useista pyynnöistä huolimatta (lupaehto 20).

Havaintojen vuoksi toiminnanharjoittajalle annettiin seuraavat kehotukset:

- tuomaan korkeusmerkintöjä maa-ainesten ottoalueelle
- toimittamaan maanpinnan ja pohjaveden korkeustiedot
- maisemoimaan alue lupaehtojen mukaisesti
- ilmoittamaan vuotuiset ottomäärät Notto-järjestelmään tai ympäristövalvontaan
- aloittamaan säännöllinen pohjaveden korkeuden seuranta ja toimittamaan mittauksia vuosittain ympäristövalvontaan

Määräaika toimenpiteiden suorittamiseen oli 30.9.2020 mennessä. Maa-ainesten ottaminen syvimmiltä kohdista oli siihen saakka kielletty. Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi ilmoitettiin, että mikäli toimenpiteitä ei kehotuksesta huolimatta suoriteta määräaikaan mennessä, voi rakennus- ja ympäristölautakunta antaa asiassa määräyksen ja/tai ryhtyä luvan noudattamiseksi pakkotoimiin.

Kuuleminen 22.10.2020

Määräajan jälkeen ympäristötarkastaja teki alueelle tarkastuksen. Tilanne ottoalueella oli ennallaan eli kehotuksen mukaisiin toimiin ei ollut ryhdytty. Luvan haltijaa kuultiin kehotusten noudattamatta jättämisen vuoksi. Vastine tuli toimittama 13.11.2020 mennessä uhalla, että rakennus- ja ympäristölautakunta voi tämän jälkeen ryhtyä laiminlyöntien oikaisuun ja mahdollisiin pakkotoimiin ilman vastinetta.

Vastine 21.1.2021

Maanrakennus K. Viitaharju Oy jätti vastineen huomautuksiin 21.1.2021. Vastineen mukaan alueen korkeustietojen ja pohjavesikorkeuden mittaus oli kesken. Pohjavesiputkea oli täytetty kivillä, joten luotettavaa tulosta ei

saataisi mitattua ennen kuin putki uusitaan keväällä 2021. Alueen ottosyvyyttä on jatkettu siinä tasossa, missä Parkanon kaupunki oli aiemmin ottanut maa-ainesta. Lisäksi ilmoitettiin, että alueen luiskia on osittain muotoiltu ja naapurikiinteistön omistajan kanssa sovittu, että rajalla oleva hiekka otetaan yhdessä loivaksi luiskaksi, koska se on maisemallisesti järkevää.

Tarkastus 2.9.2021

Alueen tilanne oli edellisvuoden kaltainen. Tarkastusmuistiossa ilmoitettiin, että mikäli luvan haltija haluaa hakea muutosta maa-ainelupa-alueen siten, että naapuritilojen raja-alue otetaan naapurin kanssa sovitulla tavalla, tulee muutoshakemus jättää kaupungille 30.9.2021 mennessä. Lupapäätösten muuttamisesta ei voida sopia naapurien kanssa, vaan muutokset tulee hyväksyttäväksi lupaviranomaisella. Lisäksi ilmoitettiin, että mikäli muutoshakemusta ei jätetä tai annettuja kehotuksia (ylisyvän alueen täyttö) noudateta 30.9.2021 mennessä, lupaehtojen rikkomiset viedään rakennus- ja ympäristölautakuntaan pakkotoimia varten.

Korkeustietoja 6.9.2021

Hakijan konsultti toimitti alueen pohjavesiputken ja pohjaveden pinnan korkeustiedot. Kesällä 2021 tehdyn mittauksen mukaan pohjavesiputken pään korkeus on tasossa +147,52 ja maanpinnan tasoksi oli mitattu +147,08. Pohjaveden korkeudeksi oli 12.7.2021 saatu +145,66. Ympäristötarkastajan 2.9.2021 suorittamassa mittauksessa pohjaveden taso oli +145,42. Alueella tehtyjen mittausten perusteella suojaetäisyys pohjaveteen on laajalla alueella 1,5 metrin luokkaa. Alueella on myös syvempiä kohtia, missä etäisyys pohjaveden pintaan on vain metrin luokkaa.

Tarkastus 15.9.2022

Alueen tilanne oli ennallaan. Maa-aineksia on otettu luvan vastaisesti liian syvältä ja liian laajalta alueelta. Luiskat ovat osittain liian jyrkkiä ja luiskien muotoilussa on edetty rajoille asti. Tilannetta ei ole korjattu tai muutoshakemusta jätetty kehotuksista huolimatta.

Tarkastus 16.11.2023

Alueella ei ole enää otettavia maa-aineksia, joten maa-ainesten otto on suoritettu ja jälkihoitotyöt tekemättä. Maa-aineksia on otettu luvan vastaisesti alimman sallitun ottotason (146,90 tai neljä metriä ylimmän havaitun pohjavedenpinnan tasosta) alapuolelta ja liian laajalta alueelta. Lupa edellyttää 10 metrin etäisyyttä naapuritiloihin tai yksimielistä ratkaisua tavasta maisemoida kiinteistöjen raja sekä pohjaveden pinnankorkeuden mittausta neljännesvuosittain. Suojaetäisyys pohjaveteen on viimeisimmän ympäristötarkastajan suorittaman mittauksen perusteella noin 0,8–1,2 metriä, kun sen tulisi olla neljä metriä.

Alueella ei ole maa-aineksia täytön eikä maisemoinnin suorittamiseen. Jotta maisemointi saadaan tehtyä lupapäätöksen mukaisesti, on alueelle tuotava puhtaita maa-aineksia muualta. Toimitetussa tarkastusmuistiossa ilmoitetaan, että valvontaviranomaiselle on esitettävä suunnitelma puhtaiden maa-ainesten muualta tuomiseksi ennen toimenpiteiden suorittamista ja mikäli toimiin ei ryhdytä *välittömästi*, asia viedään lautakuntaan pakkotoimia varten. Suunnitelmaa puhtaiden maa-ainesten muualta tuomiseksi ei ole toimitettu, jotta toimiin alueen palauttamiseksi lainsäädännön edellyttämään tilaan ja lupaehtojen mukaiseksi voitaisiin ryhtyä seuraavalla toimintakaudella.

Kuuleminen 15.2.2024

Ympäristötarkastaja lähetti toiminnanharjoittajalle 15.2.2024 kuulemiskirjeen maa-aineslupan lupaehtojen laiminlyöntien osalta. Ennen mahdollisen määräyksen antamista, luvan haltijalle varattiin mahdollisuus vastineen antamiseen siitä, miksi vaadittuja toimenpiteitä ei ole toteutettu. Vastine tuli toimittaa viimeistään 29.2.2024 mennessä uhalla, että tämän jälkeen ympäristönsuojeluviranomainen päättää velvoitteista ilman vastinetta. Selityksen antamatta jättäminen ei estä asian käsittelyä.

Vastine 29.2.2024

Maanrakennus K. Viitaharju Oy toimitti vastineen määräajan jälkeen 4.3.2024. Vastineessa kerrotaan, että aluetta aletaan maisemoida heti lumien sulettua, mutta viimeistään huhtikuussa 2024. Maisemointiin soveltuvaa maa-ainesta on ollut huonosti saatavilla, joten alueen maisemointi on kestänyt kohtuuttoman kauan. Keväällä sopivaa maa-ainesta saadaan ajettua kiinteistölle. Puhtaiden maa-ainesten tuomiseksi laaditaan suunnitelma. Kiinteistöllä on myös maisemointiin soveltuvaa maa-ainesta käytettävissä. Kiinteistöt ovat maisemoinnin suhteen valmiit toukokuun 2024 loppuun mennessä. Rajanaapurin ja entisen rakennustarkastajan ( ) kanssa on sovittu, että maa-ainesta otetaan rajaan kiinni alueen itäreunalla molemmin puolin, jotta siihen jää loiva luiska. Tätä varten tullaan hakemaan muutoslupa.

Maa-aineslupan noudattaminen ja valvontahistoria

Maanrakennus K. Viitaharju Oy on toistuvasti toiminut maa-aineslupan lupaehtojen vastaisesti ja kehotuksia on jouduttu antamaan useita viimeisten neljän vuoden aikana. Annettuja kehotuksia ei ole riittävässä määrin noudatettu määräaikoihin mennessä. Valvontaa on kuvattu tässä päätöksessä, ja siitä käy ilmi asiassa annettujen kehotusten määrä sekä niihin reagointi. Esimerkiksi muutoshakemus maa-aineslupaani piti toimittaa 30.9.2021 mennessä.

Oheisaineistona:

- maa-aineslupapäätös, RYL 21.8.2017 § 75
- tarkastusmuistio 16.11.2023
- kuulemiskirje 15.2.2024
- ortokuva alueesta

Valmistelija: Ympäristötarkastaja Elsi Hietaranta

Esittelijä

Ympäristötarkastaja Elsi Hietaranta

Päätösehdotus

Parkanon kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta määrää Maanrakennus K. Viitaharju Oy:n toimittamaan suunnitelman puhtaiden maa-ainesten muualta tuomiseksi kiinteistöille Santalansanta RN:o ■ ja Niemensanta RN:o ■ viimeistään kolmen viikon kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksytyä suunnitelman, luvan haltijan tulee palauttaa alue lainsäädännön edellyttämään tilaan ja lupaehtojen mukaiseksi kiinteistöillä RN:o ■ ja RN:o ■ toimintakaudella 2024. Tämän jälkeen alue tulee välittömästi maisemoida. Alueelle suoritetaan tarkastus velvoitteiden toteutumisen valvomiseksi.

Rakennus- ja ympäristölautakunta määrää MAL 14 §:n nojalla toiminnanharjoittajaa täyttämään seuraavat päävelvoitteet:

1. Maanrakennus K. Viitaharju Oy:n tulee toimittaa suunnitelma puhtaiden maa-ainesten muualta tuomiseksi kiinteistöille Santalansanta RN:o ■ ja Niemensanta RN:o ■ viimeistään kolmen viikon kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

2. Maanrakennus K. Viitaharju Oy:n tulee palauttaa kiinteistöillä Santalansanta RN:o [REDACTED] ja Niemensanta RN:o [REDACTED] sijaitseva alue lupaehtojen mukaiseen tilaan vuoden 2024 loppuun (31.12.2024) mennessä. Toiminnassa tulee noudattaa ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksymää suunnitelmaa.

3. Maanrakennus K. Viitaharju Oy:n tulee maisemoida alue kiinteistöillä Santalansanta RN:o [REDACTED] ja Niemensanta RN:o [REDACTED] lupaehtojen mukaisesti välittömästi sen jälkeen kun riittävä täyttö on suoritettu, mutta kuitenkin viimeistään luvan voimassaoloaikana. Toiminnassa tulee noudattaa toiminnalle myönnettyä maa-aineslupaa ja sen lupaehtoja.

Perustelut

Päävelvoitteet 1 ja 2: MAL (555/1981) 14 §:n 2 momentti

Jos ainesten ottamiseen ryhdytään vastoin tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä taikka muutoin laiminlyödään niiden mukaisten velvollisuuksien täyttäminen, valvontaviranomaisen on velvoitettava asianomainen noudattamaan säännöksiä, poistamaan tai muuttamaan tehdyn työn vaikutukset taikka palauttamaan vallinnut olotila ja täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai sillä uhalla, että tekemättä jätetty suoritetaan laiminlyöjän kustannuksella.

Päävelvoite 3: Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005) 8 §

Maa-ainoslain 10 §:n nojalla myönnetyn luvan voimassaoloajan aikana luvan haltijan on toteutettava myös kaikki luvan tai sen määräysten edellyttämät jälkihoitotoimenpiteet, jollei niiden suorittamiselle ole lain 11 §:n 3 momentin nojalla annettu muuta määräaika.

Lupapäätöksessä on myös ehtoja maa-ainesten ottotoiminnalle. Lupaehto 18: *Maa-ainesten ottamisen loputtua, tulee alueen maisemointi ja jälkityöt suorittaa viivyttämättä pohjaveden laadun turvaamiseksi. Pohjaveden suojelun kannalta on tärkeää, että jälkihoitotoimenpitein alueelle aikaansaadaan oton päätyttyä mahdollisimman nopeasti uusi maannoskerros.*

Maanrakennus K. Viitaharju Oy on toistuvasti laiminlyönyt maa-ainesluvan lupaehtoja 1, 5–7, 18 ja 20. Kehotusten mukaisia toimenpiteitä ei ole suurelta osin noudatettu annettuihin määräaikoihin mennessä.

Selityksen huomioiminen

Maanrakennus K. Viitaharju Oy toimitti vastineen määräajan jälkeen. Hyväksyttävää syytä toimenpiteiden tekemättä jättämiselle ei ole esitetty.

Tehosteet velvoitteille

Rakennus- ja ympäristölautakunta asettaa uhkasakkolain 14 §:n nojalla päävelvoitteiden 1, 2 ja 3 tehosteeksi uhan, että tekemättä jätetty työ teetetään laiminlyöjän kustannuksella (teettämisuha).

Mikäli velvoitetta ei ole noudatettu määräaikoihin mennessä eikä noudattamisen jättämiseen ole pätevää syytä, Parkanon rakennus- ja ympäristölautakunnalla on oikeus teettää toimenpiteet laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakkolaki (1113/1990)

Maanrakennus K. Viitaharju Oy:tä on kuultu kehotusten laiminlyönnistä ja varattu tilaisuus selityksen antamiseen asiassa. Vastineesta ei käy ilmi, miksi kiinteistön ja ottoalueen rajoja eikä korkeusmerkintöjä ole merkitty näkyvästi maastoon, jotta oton laajuutta ja syvyyttä olisi ollut mahdollista seurata työskentelyn aikana. Liian syvälle ja kiinni naapurin rajaa

edenneen oton täyttämiseen ja muutoshakemuksen jättämiseen on annettu vuosia lisääaikaa, mutta toimenpiteitä ei ole siitä huolimatta toteutettu. Annetussa selityksessä ei ole tuotu esiin seikkoja, joiden johdosta kehotuksia voitaisiin kokonaisuutena katsoa noudatetun tai asian käsittely voitaisiin katsoa päätettävän. Niiltä osin, kun kehotuksia on noudatettu, on asia kirjattu tarkastusmuistioihin.

Maanrakennus K. Viitaharju Oy:llä on oikeudellinen ja tosiasiallinen mahdollisuus noudattaa päävelvoitteita. Mikäli päävelvoitteita ei ole noudatettu voi rakennus- ja ympäristölautakunta uhkasakkolain 15 §:n mukaisesti määrätä teettämishuone täytäntöön pantavaksi. Mikäli päävelvoitteet 1, 2 ja 3 on määräaikaan mennessä täytetty, raukeaa teettämishuonekamenettely niiden osalta.

Kiinteistön omistaja velvoitetaan ilmoittamaan mahdolliselle uudelle kiinteistönomistajalle kiinteistöön liittyvästä hallintopakotilanteesta. Lisäksi kiinteistön omistajan on ilmoitettava rakennus- ja ympäristölautakunnalle, mikäli kiinteistön omistaja vaihtuu.

Ympäristönsuojeluviranomainen ilmoittaa Maanmittauslaitokselle uhkasakkolain 19 §:n mukaisesti kiinteistöjä Santalansanta RN:o [REDACTED] ja Niemensanta RN:o [REDACTED] koskevasta velvoitteesta ja sen tehosteeksi asetetusta uhasta merkinnän tekemiseksi kiinnityksistä pidettävään rekisteriin.

Teettämiskustannukset peritään velvoitetulta siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoin on säädetty.

Päätöksen täytäntöönpano

Rakennus- ja ympäristölautakunta määrää maa-ainelain 21 §:n mukaisesti, että tätä päätöstä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Maksut ja niiden määräytyminen

Päätöksenteosta peritään Parkanon kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnan 25.8.2020 § 17 hyväksymän maa-ainestaksan (voimaantulo 1.1.2021) mukaisesti 450 euroa määräytyen seuraavasti:
- valvontaviranomaisen päätös velvoitteiden noudattamiseksi (MAL 14 §), 150 € (taksan kohta 7.5)
- teettämishuone asettamispäätös (MAL 14 §), 300 € (taksan kohta 7.7)

Sovelletut säännökset

Maa-ainelaki (555/1981) § 3, 10–12, 14, 21
Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005) § 7–8
Hallintolaki (434/2003) § 32–34
Uhkasakkolaki (1113/1990) § 1, 4, 6–7, 14, 17–19, 22–24 §:t

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen voi hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Päätöksen tiedoksi

Saantitodistuksella velvoitetulle

Käsittely

Esityslistan julkaisemisen jälkeen maa-ainesten ottoalueen itäpuolen rajanaapuri oli 8.3.2024 yhteydessä ympäristötarkastajaan ja kertoi, ettei hänen kanssaan ole sovittu maa-ainesten ottamisesta kiinni rajaan, vaikka toiminnaharjoittajan vastineesta saa sellaisen käsityksen. Ympäristötarkastaja kertoi ohjeistaneensa toiminnanharjoittajaa

hankkimaan naapurien kirjallisen suostumuksen muutoslupahakemusta varten, mikäli luvanmukaista suojaetäisyyttä naapuritiloihin ei olla aikeissa palauttaa.

Merkitään, että Mirja Mattila esteellisenä ei osallistunut asian käsittelyyn eikä päätöksentekoon. Esteellisyysperuste: hallintolaki 28.1 § 1. kohta; osallisuusjäävi, läheinen.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.